

„Soča“ izhaja vsak petek in velja s pošto prejmana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.50
Pol leta . . . . . „ 2.30
Četrt leta . . . . . „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno trisopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“, in na starem trgu. — V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 3“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici v Hilarijanski tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soča“ na Korenji v Stica — vi — hiši št. 10 — II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Taaffe.

Odkar uživajo avstrijski narodi ustavno življenje, niso nobene vlade v dobi enega leta tako različno sodili, odobravalni in sovražili, hvalili in obsojevali, kakor vlado Taaffejevo. Vredno je po takem to dobo v različnih prikaznih zasledovati in zlasti zdaj premišljavati, ko se bliža čas zimskega zborovanja v našem državnem zboru.

Prejšnja vlada gospodovala je eno desetletje takó, da je bila zagospodarila zaupanje in upanje tudi pri oni stranki, za katero je dejansko edino delovala. Zarad popolne nerodovitnosti so se je bili nasitili ustavoverci sami; nenemški narodi pa ji niso imeli izkazati niti iskricke hvaležnosti. Slovanskim narodom bila je nakopila toliko krivic, da bi ne bili zakrivilni ničesar, ko bi se jim bil vsled lastnih želja povrniti nekdanji absolutizem. Očitno so vodniki slovanski tugovali v svojih glasilih, da se jim hujše ne more goditi, naj nastopi za Auersperg-Lasserjem katera vlada koli.

Prišel je lani Taaffe na vrsto, in umevno je, da so ga zlasti Slovani sprejeli zadovoljni, dasi jim ni prinesel v svojem spremstvu vsega, česar so želeli. Niso ga mogli biti popolnem veseli, ker se je nekaj obdal še s starimi grešniki, s polovico prejšnjih, po takem nikakor Slovonom prijaznih ministrov. Ali potlačeni narodi so radi optimistični, in Slovani niso a priori zametali ali celo obsojevali nenavadno združenega ministerstva in vlade, katera je naznanjala, da hoče po taki poti nezadovoljne narodnosti družiti, sovraštvo zatreti in doseči zaželeno spravo.

Po sporazumljenji so Slovani hrepeneli v prvi vrsti; sorodne želje začeli so očitno razodevati tudi previdniši in pravičniši Nemci. Prišlo je do novih volitev v državni zbor, in pokazalo se je kljubu krivemu in neopravičenemu volilnemu redu, da Cislitavija obsojuje prejšnji sistem, ker konservativni in obče avtonomistični dobili so v novem državnem zboru večino, če tudi po številu zastopnikov neznatno večino.

Začelo se je novo in drugo gibanje; tlačeni narodi so se vzbudili, in začeli so svoja hrepenenja izraževati z določnimi zahtevami. Ministerstvo moralo je nehoté računati z drugimi glasovi ljudskega zastopništva, kakor so se slišali preteklih deset let v državni zbornici. Ob enem je ministerstvo samo vsled svojega poroda kazala drugo lice. Slovonom je hotelo in moralo vsaj obečevati, ako ne takoj izpolnjevati izraženih in naglašanih zahtev in pravic. Resolucije avtonomistne stranke so se sklepale, in nova vlada je sama ob sebi zlasti Čehom nekaj pravičnih

ukazov razglasila. Vlada je s tem in z imenovanjem nekoliko slovanskih in Slovanom ne neprijaznih mož za slovanske kraje upanje še povečala in utrdila da ima resno voljo ravnati se po načelih pravega sporazumljenja. Upanje do vlade je doseglo v Slovanih vrhunec, ko se je po vseh dogodjajih in spremembah tudi samo ministerstvo še nekoliko predrugačilo in z nekaterimi slovanskimi udi očitniše nagnilo proti desnici ali sedanji večini državnega zbora.

V takih veselih nadah se so ljudski zastopniki razšli, ko je bilo letošnjo pomlad dovršeno državno zborovanje. Mi Slovenci smo skoro od veselja poskakovali, ko so se vrnili naši zastopniki z veselimi poročili v slovensko domovino.

Ustavoverna stranka bila je že začetkom nasprotnica Taaffejeva že samo zarad tega, da ni dobila zopet svojih, pa drugih mož na krmilo. S tem bolj in manj prikritim, pa vendar v obče znanim povodom izpodkopavala je ta stranka sedanjo vlado z vsakovrstnim očitanjem, obrekovanjem in hnavstvom. Dunajsko časopisje, ki je v glavnih delih v židovskih rokah, je brž zaslutilo, da Taaffe ne bo mož za podeljevanje in pospeševanje borzijskih in svetovalniških služb. Ni čuda, da so ti listi sami ob sebi stopili v eno vrsto v službo sedanji vladi načelno nasprotujoče stranke.

Težavno pa bi našli primerljaj, v katerem bi se narod slepil, dražil in ščuval z najočitnišimi lažmi, kakor so ustavoverci prešlo poletje do današnjega dne nemški narod zbegavali in takó rekoč za vstajo oboževali proti sedanji vladi in proti Slovanstvu. Redko kedaj se prikaže enaka prilika za prepričanje, da se tudi drugače pravično ljudstvo s časom vendar le vdá lažem, in da se dá voziti in slepiti celó z očitnimi izjavami za sebične in nizke namere, kakor se je to žalostno stanje pokazalo letos ob ministerskem razglasu za enakopravnost deželnih jezikov v uradnem službovanju na Českem. Ustavaški nepoboljšljivi vodniki hodili so ed mesta do mesta in razglašali izmišljeno nevarnost nemštva v Avstriji, njih glasila pa so široko v svet iste sleparije raznašali. Konečno so si po znanih potih našli še Bismarckove organe, ki Avstriji radi levite štejejo, in so v tem slučaju naravnost opominjali vodnika naše zunanje politike, da naj jo tudi na znotraj s svojim vplivom zasukne drugače, ako hoče še dalje uživati takó imenovano srečo nemške zveze z našim cesarstvom. Take prikazni morajo človeka vzgreti, ako ni še izgubil vsega čuta do samostojnosti drugače mogočne naše domovine, in kdor ima količkaj čuta še do pravice, mora se obrniti v stran pričo takega preobračanja, rovanja in intrigovanja z nepoštenimi sredstvi, da govornó najmilše.

Ni pa tudi čuda, ako se tudi mogočen politik prestraši in pretrese, in ne bilo bi čudo, ko bi bil Taaffe že obupal nad spravo, katero je del svojemu programu na čelo. Naj bo Taaffe odločen ali neodločen, predolgo že politikuje, da bi ne vedel, kaj pomenijo namigljaji in opomini iz Nemčije, zlasti ob času zveze za zunanjo politiko. Razumeti bi bilo, ko bi bil vsled povdarjenih početij od ustavaške strani na znotraj in od pruskih organov od zunaj sedanji ministerski predsednik za nekoliko časa pretrgal sredstva, s katerimi je hotel porazumljenjo pospeševati, in s katerimi so ga podvizali in ga še naganjali Slovani, katerim se politično stanje nikakor še ni zboljšalo.

Taaffe sam je doživel letos čudne razmere. Ob istem času, ko so ga mislili ustavoverci popolnem uničiti z najhujšimi sredstvi, so tudi Slovani najbolj omahovali in se pomikali od njega. Resnično se jo prašal Slovan, zakaj bi neki zaupal taki vladi, katera bistveno ni še delovala zanj, in da moč še slišati od političnih nasprotnikov, kakor da bi bilo doseglo avstrijsko slovanstvo že politična nebesa po sedauji vladi.

Po takem bil je Taaffe odjene stranke po krivici razvpiit in sovražen, od druge stranke pa zapuščen zarad mlačnosti in nedostatnih dokazov za sporazumljenje. In ako Slovani niso še popolnem izgubili vere, fakt vendar še nimajo za zadostno tolažbo. Zato tudi Slovani Taaffeju očitajo, da je neodločen, in da ga ne umejo prav.

Taaffe hoče neki spravo s stališča, katero ni med strankami, ampak nad strankami. Kot tak hoče posredovati z lepa. Posredovalci imajo tudi namen in nalogo, da se mirno pogujajo s strankami. Zeló je odvisno od posrednikove modrosti, ali posreduje tudi s praviimi sredstvi. Mogoče je, da tudi političen nevednež tu pa tam zadene prava sredstva. Ko bi bil Taaffe nezrel za svojo nalogo, rekli bi, da je do zdaj kako prav pogodil slučajno brez svoje zasluge. Ali v takem pomenu ni govoriti o nezrelosti Taaffejevi. Ostane samo še, da je njegov politični program ali identičen ali pa različen od zahtev in pravic, katere pričakujejo narodi od njega.

Denimo, da ima Taaffe svoja lastna načela, potem je mogoče, da dalje vidi, ali pa da je kratkovidniši od avtonomistnih zastopnikov, kateri edini imajo zdaj potrebo terjati pravice. Z lastnimi načeli pa vendar utegne Taaffe v sredstvih vjemati se do neke meje tudi z drugimi njegovim neenakimi zahtevami. Mogoče je celó, da se Taaffe takó obnaša, in da se njegova sredstva zdaj bližajo, zdaj oddaljujejo od terjatev avtonomistne stranke. Po takem bilo bi narav-

LISTEK.

Osodepolni: $(a + b)^2 = ?$

Tragikomične črtice iz Mestoselskega Goričana avtobiografije.

... „On doit des égards aux vivants;
on ne doit aux morts que la vérité.“
Voltaire.

„Bilo je menda l. 1852., ko prestopim v 3. gimn. razred v G., in sicer se spricevalom odličnega uspeha. Človek o takem prestopu ni več kar si bodi. Hoja je bolj ravna; če ga je le bilo količkaj z doma, dobil je uže kot nadeplen filozofek vseosrečevalno kaput-suknjo. Da nisem delal izjeme, lahko je misliti. Vsled slovesnega sklepa družinskega svetovalstva, ki so mu bili še predsednik moj rajni oče — Bog jim večno sveti! — in ki so bili bud panslavist, ker so me enkrat prav čvrsto sklofotali zarad izrečene fur-lanske besede, nikake zamere mene ne zaprašavši... osreči i mene črna sukna sukna in precej prevzetan klobuk. Da si smo se šolali v latinskih šolah 2 leti v toliko razvpitej mračnjaškej dobi, bili smo vendar uže dečki in latinščini, nemščini in sloven... Bog pomozí, v slovenščini, hotel sem reči. Hahaha! To bi

bila vendar predebela laž. Ker ni si več golobradec, ljubi moj čitaselj, veš nemara i ti, da tedaj po šolah ni bilo o slovenščini, o kojoj sedaj uže vsak nemški čevljarček pri pivu, če jo ima, hudobni svoj jezik obrusi, malo da ne ni sledu ni tiru, ne duha ne sluha, kakor hočeš. Da so nam bili poslali n. pr. za ravnatelja kacega Bleiweisa tam iz bele Ljubljane, gotovo bilo bi kaj v tem oziru. Nu, porečeš ti, ki hencano rad dvoumljaš boječ se zmerom, da ti kedo kake na nos ne obvesi: če ni bil iz Ljubljane, bil je pa kak drug domačinec. Zaoral! celo tam iz Vindobone (Dunaja, „quia bonum vinum dat“ imenovane, kakor trdi Scume v svojem: Spaziergang nach Syracus) prišel je mož z velicimi, svetlimi „špegli“, strah, trepet in nemška groza vsemu, kar je pred njim bilo na gimnazijo. Ta bazar nemške kulture je bil tedaj naš vodja in profesor. Križana bavtara, ta ti je znal glavo nositi po konci! Zmerom mu je bil nos proti nebu obrnen, in prisegel bi bil človek, da mu še po dnevi študira astronomijo. Kako hočeš, za Boga milega, da bi bila zamogla ponižna slovenščina prestati pred obličjem tolicege ne nškega učenjaka, ako pomisliš, kako še sedaj marsikak nemšk kramonossec po visokogospo. ko svoj nos zaničljivo zavihnje, kedar čuje kaj o slovenščini, kar mešati se mu začne po želodci. Ne vem sicer, kaj si je mislil g. dohtar-vodja o naše n „bore“ jeziku, da si je bil sicer bistva glava v svojem

tabru in celo pisatelj; samo to vem, da je za-nj, kakor naravno, le toliko storil ali po razmerah bil primoran storiti, da smo bili mi Slovenceki vendar še vredni, da nas je učil nekdo 2 uri na teden — zvečer pri osvečavi. Lejte si no! porečeš; vendar ni bil stiskavt ta g. dohtar, celo svetil vam je! To je vendar nekaj!... Da da! Lej toraj in ne reci, da nam ni še sveč privoščil, ko je dobro vedel, da slovenščini ne gre še solčne svitlobe, ko drugim predmetom; ampak po kontroboantovski zvečerna tihota — kaká kurtoazija! Živio! — in vili večerni hlad (Da, Neinec zna takim rečem glas!). Vidiš? uže tedaj so nam Nemci svetili. V nebesa vriskajoča lojalnost, ki bi jo marsikaj časopisec z debelimi črkami zabilježil, vsaj 9 krat poskočivši od samega veselja. Enkrat nas je celo g. dohtar-vodja pri milej osvečavi osrečil s svojo samcato in osobno pričujočnostjo; blagovolili so veleučeni gimnaziarh segniti v roko učecemu profesorju, češ, to je kaj; ker je čul — o balzam kultur-nemu ušesu! — na mestu slovenščine, čenčljanje v nemščini. Premleval je profesor slovnicó sicer zavednega filologa in nam vsem velo priljubljenega pesnika, našega sladkozvočnega Blaža Potočnika. Gotovo je dohtar-vodja drugi dan odpisal ministru: „Kaj še, ekskelcnca; recite, kar hočete, in kakor pravite, da so Slovenci neverni ljudje; da trobe san. v svoj rog; da hočejo posloveniti vsa svet, vse zezde, v kojih

no, ako bi Taaffe principijalno ne mogel priseči, da bo zadovoljil vse bistvene točke sedanje državnozbornske večine. V sredstvih pa se največji politični sistemati utegne motiti, in avtonomistna stranka ima tudi pri trdnih načelih Taaffejevih še vedno povodov in tudi upanja, da spojastni in dogovori sedanje ministerstvo prepriča tu pa tam o njegovih zmotah in o sredstvih, katera vedejo po gotoviši poti do sprave in slednjič do enakopravnosti. Najbolj bi bilo želeli se vé, da bi se načela sedanje vladejemala z načelnimi zahtevami dosedaj tlačenih narodnostij. Potem bi se kmalu strinjali tudi v sredstvih.

Enaka načela združujejo bistveno enake programe, in potem bi potrebovali samo še potrebne dobre volje. Vidi pa se, da z lepa z ustavoverci ni opraviti ničesar. Za pravičnost so nemi in slepi; pri njih brez moči ni upanja. K sreči se nemški narod sam spreobrača, obrača in nagiba k avtonomistom sedanje državnozbornske večine, in predno začne novo zborovanje, bomo slišali pomnožene glasove nemškega naroda, ki želé biti Slovanom pravičnejši in z njimi videti krepko naše cesarstvo.

Takó se vlada Taaffejeva utrdi, da doseže kar mogoče z lepa pa pri drugem delu nemškega naroda, kar so Slovani s sedanjo vlado brezuspešno upali od ustavoverske stranke. Mnogo dokazov pa ima že sedaj Taaffejeva vlada, da trdno stoji, in da prisili pravico tam, kjer nimajo sluha za njo. Potovanje cesarjevo po Češkem, Gališkem, Bukovini in Slezijski je utrdilo Taaffeja in pri slovanskih prebivalcih upanje, da bo sedanja vlada odločniše stopila pred prihodnji državni zbor. Zagotovilo, da se Ogrji ne bodo vtikali v tostransko politiko, pomanjšuje strah, da bi notranji močni živili zagradili in zabranili pot, katero je nastopilo sedanje ministerstvo.

Zaupanje v sedanjo vlado pri nas imajo tudi v tujih deželah. Francoska zlasti se o njej prijazna izraža v veljavnih glasilih, in ustanovitev posebne francoske takó imenovane deželne banke na Dunaji tudi dejansko priča, da Taaffe uživa zaupanje francoskega naroda.

Taaffe po takem nima strahu, da bi ga kaka nasprotna sapa takó brž popihnila, zlasti potem ko se tudi na najvišjem mestu odobruje njegovo postopanje. Vse je na tem, da se avtonomistna stranka z vlado do časa in jasno pogodi o sredstvih za izvrševanje narodne enakopravnosti. Na tednih in mesecih ni toliko, ali dosežemo nekoliko preje ali pozneje, česar potrebujemo, pač pa je zavisno vse od tega, da imamo gotovost za dosego naših zahtev.

Kolikor je slišati, vjema se Taaffe s terjatvami avtonomistnega izvrševalnega odbora. Po takem imajo tudi Slovenci nado, da bo trpljenja in potrpežljivosti konec, potem ko so do sedaj brezuspešno upali, da si so sedanji vladi izkazovali posrednje in neposrednje največje zaupanje.

Mi smo tukaj Taaffeju optimistično prištevali določeni program in potrebno politično modrost za posredovanje in konečno tudi oblastno razsodbo kot pravemu sodniku, ki hoče zares spravo pogoditi med dosedaj krivično trpečimi in razburjenimi narodi. Brez določnosti in odločnosti bi se pa Taaffe zastoj trudil. Zato pa je boljše, da Taaffe pokaže že za prihodnje državno zborovanje mero in moč svoje odločnosti, in da takó odstrani negotovost, zaradi katere ga Slovani obsojujejo, če tudi iz drugih vzrokov, kakor opisana ustavoverska nemška stranka. Do tačas pa mi še upajmo, da ima Taaffe modra in avtonomistnim vsaj sorodna načela, in da je morda zaradi politične previdnosti obotavljal se izvrševati, kar bi bil brez zaprek naglo izvršil. Kljubu ranam, katere nam njegova vlada vsekuje z imenovanjem tujcev tudi in zlasti na slovenska tla, in da je za nas dozdaj nem, mu v najhujšem slučaju pripisuje-

ljudje prebivajo; da, vse kote, kjer miši in pajki mirno živé. Energično protestujem Čajte, g. minister mariveč so Slovenci sijajna akvizicija". Nato je pa morda g. minister zatrobental z Dunaja: "Da te črni muri! Devet let bodeš za slovenskim hrbtom tilho sopol in pazil, in še le tedaj izveš morda, kaj te pasje duše mislijo. Kako hočeš tedaj ti, lahkoverni dohtar, ki si še le par mesecev v onaj deželi, kjer se kuha strupena „špiža“ proti Nemcem, soditi, kaj so in kaj niso ti Slovenci? Če te je res kaj, pazi, nastavlja jih če nimaš oslovskih ušes, ter poročaj, da bode kaj peko tukaj po Dunaji. Vrag uzmi tebe in tvoje špegle, če nisi za drugo, ko da bi le sladko brisko rebulo lokal....."

Lejte, človek večkrat ne sme biti pošten, če tudi hoče. Ljudje delajo osodo. G. dohtar-vodja, na tako odločne ministrove besede, izvleče pruski O. Entwurf iz razžaljenega žepa. Hajdi, dej! Sedaj je začelo. Pozabil sem ti povedati, da je dohtar-vodja bil pripeljal s seboj še druge prekoplanske nemške kulturarje in strokovnjake (Mili Bože, vse hoče dan danes biti strokovnjak!) Na mestu enega smo imeli po 4, 5, 6 profesorjev v enem razredu. Ti schreckensmänner-ji so sedaj vladali in sosebno disciplino narekovali, da je letelo vse vprek.

(Dalje.)

no do prihodnjega zborovanja, da se je zmetil v sredstvih, ne pa v glavnem geslu svojega prognoama!

Dopisi.

V Gorici, 2. nov. (Izv. dop.) Dne 31. oktobra obhajalo je Goriško veteransko društvo svojo prvo obletnico. Predp. ob 8 1/2 bila je sv. maša v crkvi sv. Ignacija, katere se je prav lepo število veteranov, pa tudi odličnih mož viših krogov vdeležilo. Veterani so bili v dotični praznični obleki (uniformi) s svojimi reskrasno zastavo, na kateri je na eni strani podoba matere Božje, kot posebne pokroviteljice tega društva, in na drugi strani pa avstrijski grb. Pri maši je svirala vojaška godba. Vse je bilo res lepo in pobožno, ter se je tudi s tem, da se društvo vsako leto na ta dan vdeleži sv. maše, katera se daruje za umrle veterane, zopet pokazalo, da ima to društvo res plemenite namene.

Zvečer pa se je zbralo jako obilno število veteranov v prostorih gostilne „Europa“ v radostni večer. Zbran je bil ves društveni odbor s svojim velečastnim predsednikom veteranov Catinelli. Tudi nekatere načelnike oddelkov ali filijal slovenskih smo videli, med temi gospoda grofa Lanthieri-ja iz Reifemberga.

Svigale so razne napitnice, med katerimi tudi več slovenskih, katere so se odobravalce s pravo navdušenostjo. Tu je kraljeval res pravi avstrijski pobratimski duh; če tudi veterani raznih narodnostij, vsi so spoštovali razne narodne jezike, in veselo je bilo videti, kako lahko se pravi patrijoti sporazumejo in pobratimsko razumejo. S pravo navdušenostjo sprejela se je napitnica slovenskega veterana, ki je napil na zdravje resnično velezasluznega predsednika gosp. vit. Catinelli-ja in patrijotično delalnega društvenega odbora, poudarjaje, da slovenski veterani v edno boljše zaupajo v to društvo, kjer so našli tla enakopravnosti, kjer zamorejo pobratimsko sodelovati za domovino pod geslom: Vse z Bogom za domovino in Cesarja. Želeti bi bilo, ter se tudi nadejamo, da bodo vsi slovenski dosluženi vojaki vstopili v to patrijotično častno društvo, katero ima tako prelep namen, buditi in vterjevati patrijotični duh in ohraniti pobratimsko vez med dosluženi vojaki. Vsak stan ima svoje zadruge, prav je torej, da imajo tudi dosluženi vojaki svojo zbirališče, da si eden drugemu pomagajo. Slovenski rodoljubi! to društvo je vredno podpore in vsestranske vdeležitve!

Iz Gorice, 4. nov. (Na vernih duš dan in gomile.) Na Vseh svetnikov in Vernih duš dan obiskovali so tudi Goričani gomile svojih dragih v velikem številu. Popoldne so se kar trii na starem pokopališču. Videti je bilo mnogo resnih in žalostnih obrazov pri ovenčanih in neolepšanih spominkih svojih dragih. Kakor ob drugih prilikah, radovednost obispilje najrajše znamenitiše rakve in gomile, in marsikak zasluženi pokojnik ima tudi ob takih dnevih zapuščeno in zanemarjeno svoje zadnje počivališče.

Novo goriško pokopališče je še prenova, da bi ga znatno obiskovali; staro pokopališče pa tudi hrani malo takih, katerih zasluge bi sezale mnogo dalje čez krajne meje. Za Slovence v najbolj živem spominu počiva tukaj prerano umrl Lavrič. Priprost, pa okusno izdelan spominek krasil je ob tej priliki en sam, pa lep lavorikov venec. Drugih znamenj ni bilo videti in ne slišati, n. pr. petja, kakor se ta lepa navada ponavlja, n. pr. na Dunaji na Kopitarjevi gomili in drugod. Prijatelji domače glasbe niso pozabili, da jim je smrt prezgoda odnesla tukaj sem ostanke pokojnega Avg. Lebana; kajti znamenje njegovega počitka bilo je tudi okinčano.

Ako se spominjamo spominkov grških in rimskih, in ako nam je pred očmi nedavno izkopano pokopališče atensko, pogrešamo na goriškem pokopališču, kakor tudi drugod po avstrijskih mestih, one pomenljive priprostosti v mojsterskem izdelovanju nagrobnih plošč, kakoršna takó občutno in ginljivo izrazujejo prizore iz življenja dragih pokojnikov.

Gorica je že bolj na jugu našega cesarstva, in občuje bolj kot severna naša mesta z Italijo. Ali laška pokopališča niso še dosti blagodejno delovala na izdelovanje nagrobnih spominkov, kakoršne nahajamo n. pr. v Boloniji ali še zlasti v Neapolji. Zdaj se je odprlo novo pokopališče; ljudstvo in strokovnjaštvo ga obsojuje iz raznih razlogov. Veliko zadostenje bodo imeli obiskovalci, da naši umetniki vsaj premožniše družine vzbudé, spodbudé in vzgojé za boljši okus. Na umetnikih je, da pokažejo pravo lepoto v svojih delih tudi na spominkih pokojnikov.

Res je, da je rimljanski in grški umetnik imel fabrike in rokodelce za pomnoževanje spominkov. Ali še rokodelci so bili mojstri v svojih delih, katera so izdelovali tudi za denar, kakor denašnji dan. Okus, okus je treba vzbujevati tudi praktično, in ne samo n. pr. kazati na trge florentinske! Naše mesto je po legi in vsled zidanja razmerno lepo in čedno; razmerje in doba sedanosti, zlasti pa ime našega mesta

zahteva, da se naročniki in umetniki prizadevajo za estetični napredek tudi za spominke na pokopališčih, bodisi da postavljajo priproste plošče in izdelane kamne, ali pa da zidajo majhne kapelice.

Naj bi ne bil naš opomin brezuspešen, in naj vzbudi uže sedaj upanje za ukusne spominke na novem pokopališču. Za ta namen kličemo umetnikom našim: zahajajte najprej sami v šolo atenskih spominkov!

Iz Kanala. (Izv. dop.) Letos smo imeli še dobro letino. Žita je precej dosti, nekaj sadja in zraven tudi nekaj kvinčev cividina. Tega bi bilo še več, ako bi nam ne bila trte pokončala zadnja huda zima. Upamo da se bodo naši posestniki trudili ter nove trte zasadili. Še precej letnošnja dobra letina nam vendar ne pomaga veliko; kajti primorani smo poprodati, kar smo pridelali, za časa po vsaki ceni, da poplačamo zaradi zadnjih slabih letin zastane davke. Zdaj pridejo pa še taksi za naše „untauglich“ sinove; dobro je, da pri nas jih nimamo toliko.

Minuli ponedeljek, na Vseh svetnikov dan, je naše slavno društvo veteransko posebno praznovalo. Zbrali so se k slovesni sv. maši, ktera se je darovala tudi za rajnce in še žive kolege. Radi smo videli, v kako kratkem času je precej naraslo število in še več nego na polovico v veteranski obleki opravljenih veteranov. Zato pa gre našemu domačinu, c. kr. stotniku v pokoji, g. V. Jakopiču, kateri gre tudi kot predstojnik temu društvu vsa hvala in čast, da se je potrudil zato in se še dalje trudi; ravno tako tudi pč. gospodu našemu dekanu Vidicu kot častnemu udu omenjenega društva.

Cesarski prestol z veseljem sprejema veteranska društva pod svoj ščit, in domovina je ponosna, da ima take možake v svoji sredi. Veterani so častno dostali svoja leta; njih društva nimajo namena, da bi se napravljala za vojsko, pač pa da bi bili vedno v vzgled s pravim vojaškim duhom novincem, in da bi bili pravi svetovalci v nevarnostih. Veterani vzbujajo patrijotični duh v nas in nam dajajo poročstvo, da ne ostanemo brez vodnikov tudi v najhujših časih, ker ravno oni ostajajo doma za stražo in brambo.

Veterani ostajajo tedaj v domovini v našo brambo in tolažbo, ko so druge vojne čete poklicane v boj proti sovražniku. Častno je tedaj prištevati se k udom veteranskih društev, katera vzbujajo in utrjujejo ljubezen domovinsko. Najčastniše pa izvršujejo to sveto nalogo na mejah domovine, in upanje imamo, da bodo veteranska društva kot venec nas obdajala okoli in okoli od soseske do soseske po naši primorski domovini.

Zima je uže pred durmi. Naše sosednje čitalnice si marsikako veselico napravijo, a naša slavna čitalnica uže dolgo časa spi. Da bi nam vsaj naša slav. čitalnica za praznike božične priredila kako veselo igro. Saj v tem ni velike sitnosti; fantov in čvrtstih deklet imamo dovolj; naj bi se jim do časa dale naloge, po ena ali dve skupaj, pa je veselje doma. Potem nam bodo gotovo tudi naši vrli pevci kako lepo zapeli s pomočjo vrlega in zmogčnega nam pevodje. G. M. Zega naše pevsko društvo spravi kmalu na noge. Narodni so, tudi naši peveci upamo tedaj, da narodnastvar tudi pri nas kmalu zopet oživi.

Politični pregled.

V delegacijah se ustavoverci iz gosposke in poslanske zbornice niso mogli zložiti, da si svojo zložnost imajo vedno na jeziku. Nemci se vedno bolj obračajo od ustavovercev, in ustavoverni poslanec Zschok pravi naravnost, da bi bilo slabo za avstrijsko prebivalstvo, ko bi kak Plener postal minister. In ravno Plenerji imajo svoje organe, v katerih napenjajo vse moči za ministerske stole.

Na Češkem se je ustanovilo društvo „Ustredni Matice školska“, ki bode ustanavljalo češke šole v nemških krajih, kjer Čehi živé. Čehi so se takó povzdignili proti nemškemu društvu „Schulverein“, katero hoče v slovanskih krajih ustanavljati tudi samo za peščice Nemcev nemške šole. Vsi domači časopisi odobravajo ustanovitev nemškemu nasprotnega društva. Slovencem pa manjka denara in eneržije za tako politično delovanje.

Tisza, ogerski ministerski predsednik, poslavljen je od cesarja z lastnoročnim pismom, v katerem ga hvali za njegove zasluge, in mu podeljuje veliki križ štefanskega reda in mu s to veliko častjo odpira pot v grofovski stan.

Pruski deželni zbor odprl se je s prestolnim govorom, v katerem pravi kralj, da se je zboljšalo finančno položje, in da se državni davki znižajo iz pruskega deleža za 14 milijon-

nov mark. Posebno tudi hvali prehod privatnih železnic v državno režijo.

Ulčinj ni še izročen, in evropsko brodo- vje se ni še razšlo. Poročajo celó, da še le zdaj prav prihajajo oborožene čete v Ulčinj, in turški glavlar kar mirno gleda vse to.

Serbska ministerska kriza je rešena. Ristić, ta slavni in zaslužni državnik, je izstopil. Piročanac je ministerski predsednik, Mijatović pa minister vnanjih stvari.

Rusija in Vatikan sta se zadnji čas dogovarjala o verskem prašanju. Sedaj papež prej ko ne dobiva vpliv na najvišem mestu ruske vlade. Imenitna zadnja enciklika ima tudi za ta del svoj pomen.

Garibaldi potuje po Italiji. Zdaj je prišel v Milan, kamor so dospeli tudi razvpiti francoski radikali. Tuje novine pa sarkastično opozarjajo na mogočnost laških zakonov, katere sme prestopati Garibaldi in njegovi sorodniki!

V južni Afriki imeli bodo Angleži zopet opraviti z divjaki. Irska, Azija in Afrika se mogočni Angliji upirajo.

V Švajci je bil zadnja nedeljo zavržen predlog o reviziji ustave švicarske zveze z 247.788 glasovi proti 119.205 glasovom.

Grška namerava, kakor se sliši, vendar sama izvesti sklepe vevlastij. Aktivna armada se pomnoži do 80.000 mož.

Ruska in Kitajsko sta se dolgo pogajala za mir; končno se je vse razbilo. Vse kaže, da pride do vojske med tema velikanskima cesarstvom.

Bolgarski knez Aleksander je obiskal tudi rumunskega kneza. Srbija, Črnagora, Bolgarija in Rumunija so si geografske soseske in ena na drugo navezane. Ako se približujejo in združijo v posebni zvezi, si bodo najboljša pomoč proti tujim navalom, nevarnostim in naklepom velike diplomacije.

V Perziji se je vzdignil divji in siloviti kurdski rod. Nad 20.000 ustašev dela strah in smrt, kamor se začene.

Domače stvari.

Dr. Valentin Janežič, brat pokojnega zaslužnega pisatelja Ant. Janežiča, imenovan je za štabnega zdravnika in vojaškega zdravstvenega načelnika v Gorici.

Okrajni sodnik Leopold Budal premeščen je iz Tolmina v Ajdovščino.

V Kopru je bilo lani na moškem učiteljski za Primorje 115 gojencev v vseh 4 tečajih; letos jih je samo 93. Med njimi je v prvih 3 tečajih 34 Slovencev. Pri izpitu 18. t. m. oglasilo se je kandidatov: 10 z italj. poučnim jezikom, 3 s slov. in 2 s slov. in nemškimi jezikom. 4 učiteljice so se oglasile z italj. pouč. jezikom. Za meščanske šole oglasila sta se 1 učitelj in 1 učiteljica; vsi drugi so za ljudske šole.

Alojz Bader, svečar v Gorici, obdarjen je bil tudi na Graški letošnji obrtnijski razstavi. Pri raznih razstavah je došel do največjih daril; letos ga časniki obrtnijski za njegove izdelke vsakovrstnih voščenih sveč hvalijo tako, da ga prištevajo v prvo vrsto takih obrtnikov. "Wiener-Communal-Presse" in dunajski "der neue Kaktus" trdita, da Bader ima težko vrednega tekmovalca v svojem obrtu. Po takem se tukaj delo samo hvali.

Pred nekimi dnevi je zgorela 3 letna deklica na Bregu pri Kanalu, ker jo je bila mati pustila doma z 6 letnim bratcom. Zanikarno mater so naznani sodniji.

Beloglavega jastreba (vultur fulvus, weisköpfiger Geier) podaril je te dni Tolminski četvero-razrednici c. kr. okrajni glavlar g. Schemerl. Vjeli so tega planinskega velikana mrharja gori nekje pod Matjurjem. Razkrijen meri nad dva metra.

Iz Bovca nam poročajo: Danes, 4. nov., po noči je padel po celem Bovškem prvi sneg. Prezgodaj!

Vojaški veterani Tolminski vdeležili so se v ondotni farni cerkvi dne 1. novembra ob 8^{1/2} u. službe božje, pri kateri se je pela Fajgelj-nova četveroglasna maša in p. cesarska pesem.

Na vino in sadjerejski šoli na Elapu (na Ipavskem) udeležilo se je pri preskušnji poleg gospode tudi mnogo kmečkega ljudstva. V tej šoli "za vsakdanji kruh", kakor jo je ob tej priliki imenoval po

pravici g. dekan Gabrijan bilo je v dveh tečajih 7 Dolenjcev poleg 4 Notranjcev in 2 Primorcev. Šola ta vrlo napreduje.

Avstrijsko-ogersko Lloyd je znižal vozino za duhovnike, ako potujejo v verskih zadevah v ju- trovih deželah. Misijonarji s spričevalom "Propaganda fidei" pa so vozine popolnem prosti, in plačujejo kot ta- ki samo za živež.

Razglas. Pri zadnjem srečanju obligacij zemljiščno odveznega zaloga goriškega, ki so se za izplačilo naznanile, so izžrebane sledeče:

Z odrezki po 50 gld. star. vel. št. 243.	
" " " 100 " " " " 26.35.528.547.	
" " " " " " " " 753.780.885.	
" " " " " " " " 887.941.953.	
" " " " " " " " 954.971.	
Z odrezki po 500 gld. star. vel. št. 193.208.221.	
" " " 1000 " " " " 138.171.248.	
" " " " " " " " 390.396.415.	
" " " " " " " " 443.467.517.	
" " " " " " " " 522.525.580.	
" " " " " " " " 534.541.449.	
za delni znerek od 70 gld. star. vel.	
Z odrezki po 5000 gld. star. vel. št. 74	
črka A za 90 " " " " 184	
" " " 90 " " " " 295.	

Potovanje deželnega predsednika Win- klerja čez Idrijo na Tolminsko je tudi za Goriško zanimivo. "Ljub. Zeit." povod onemu potovanju raz- klada na drobno tako-le: "Uže v letih 1868. do 1873., ko je bil naš gospod deželni predsednik okrajni glav- ar v Tolminu in načelnik tamošnjemu cestnemu od- boru, želel je živo, da bi se tudi oni kraj zvezal z dobrimi cestami med Primorskim in Kranjskim. V o- nem času se je tudi odprla 7 milj dolga okrajna ce- sta skozi idrijsko dolino. Na primorski strani gre ta cesta čez sv. Lucijo samo do Zelina, v sodnijskem okraji cirkniškem zavije se potem v cirkniško dolino ter pride do kranjske meje čez Cirkno pri Planini, kjer se združijo s kranjsko Zavodensko dolinsko cesto. Cesta med obema deželama od Zelina v zgorenji idrijski dolini čez Vrščevoje do spodnje Idrije se ima dodelati najdalje v 2 letih. Da bi se prepričal, kako naprava ceste tu napreduje, odpotoval je gospod de- želni predsednik dne 12. t. m. na ogled čez Idrijo in spodnjo Idrijo, ter je videl, da se je delo na kranjski strani, kjer bode cesta eno uro dolga, zdaj pričelo, a na primorski dvakrat tako dolgi črti, da je delo znat- no napredovalo, tako, da je treba cesto samo tu in tam se razširiti in posuti, pa se bode moglo voziti po njej. Iz idrijske doline je šel gospod deželni pred- sednik v bačko dolino, da bi videl, kaj da se je ondi na 8 milj dolgi cesti okolo Podbrda proti kranjski meji storilo med časom, odkar je odšel iz Tolmina; kajti tudi tukaj je nujno treba, da bi ena cesta šla od tod na Kranjsko. Na primorski strani se ima, da bi se prišlo do kranjske meje, kjer izvira Sora, dozi- dati še poldrugo uro dolg, res da težaven kos ceste čez Petrovobrdno. Na kranjski strani je gospodar na tamošnji meji, Anton Zgaga, v sorški dolini pred malo leti od tam naredil na svoje stroške dve uri dolgo cesto za silo do tje, kjer se zavije okrajna cesta na goro proti Sorici. Občina Soriška je uže na drugi strani gore navzdol zgradila cesto za silo do ceste, ki se "Zgagova cesta" imenuje, ravno tako občina Davča, ležeča na levem bregu potoka, kar dokazuje, kako je treba pravilno dozditi to cesto ob vodi vijo- čo se, ki naj bi s pridruženjem na Bačo dolinsko ce- sto živ promet posredovala med Kranjsko in Primor- sko. Tudi na to stvar hoče naš gosp. deželni pred- sednik obrniti svojo posebno pozornost."

Javna zahvala. "Slovenija na Dunaji" v svesti si svojega visocega namena, osnovala je v t. letu knjiž- nico, da bi šrila in pospeševala omiko in izobraže- nost svojih članov. Kakor je vedno začetek težak, imela je tudi ta lepa misel mnogo zaprek, ter težko bi se bila vresničila, ko bi nas ne bili dejansko pod- pirali iskreni, blazi rodoljubje. Dobili smo od raznih krajev lepo število knjig, da smemo uže gledati z mirnim ocesom v knjižnice bodočnost, prepričani, da ima še vedno naše društvo iskrene prijatelje, ki se za-nje zanimajo in je radi ne le z besedo, nego tudi dejansko podpirajo. Odbor "Slovenije na Dunaji" šteje si v prijetno dolžnost, izreči vsem gospodom za do- brotljivo podeljene knjige toplo, presrečno zahvalo.

Na Dunaji, 1. novembra 1880.
Zavaddal, predsednik. Madon, arhivar.

Pojasnilo o naselbinah Bosanskih. Med dobrotami, ki se zagotavljajo naseljencem v Bosni, se imenuje v 1. vrsti to, da vsak naseljenc dobí de- narno podporo, da si zida hišo itd., da pa dobí tudi orodje za obdelovanje polja. — Na to nazna- nilo je vredništvu "Novic" došlo sledeče pojasnilo od domoljuba, na čegar besedo se moremo zanašati: "Med pogoji za naselbine Bosanske vlada onega o denarni pomoči za stavljenje hiš, pa tudi onega o delitvi orodja poljskega ni razglasila. Nalašč sem o teh dveh točkah vprašal na Dunaji in dobil sem iz

zanesljivega vira odgovor: Denarne podpore ni nobene pričakovati, resnica pa je, kar se naselnikom ponuja o polji, travnikih, pašnikih, oproščenijod davka.

Slovstvo.

"Ljubljanski Zvon" imenoval se bo leposlovni list, o katerem smo že 2 krat poročali. Ob enem po- roča "Sl. N." od torika, da bo ta list tudi znanstven. Po takem bo imel v sebi iste predale, kakoršne "Kres" za-se nazvanja. Toliko več je želeli, da se še pred porodom združita oba lista v enega. Drugače ne bo- mo mogli početja odobravati z razlogi, kakoršne bi radi vselej naštevati pri pravih narodnih voditeljih.

Nacrt slik iz života našega hrvatskoga naroda po Slavoniji i Srijemu. To je delo nagra- dila "Matica Hrvatska" iz zaklade grofa Ivana Dra- škovića za god, 1878. Djelo je razdeljeno u tri dela: I. Nacrt slavonsko-srijemskih selā, njiā, sjenokoša, šumā, stoke i domaće žiāadi; gdje kojih starih obiāajā u društvenom životu; nacrt obće slike seoskoha ži- vota onoga naroda; putopisna crtica iz Driema; nacrt nekijh znamenitosti u Srijemu; o nekijh pojedijnih važnijih mjestih kao: Zemun, Karlovci, Vinkovci, Ilok, Mitrovica i o starinah u Slavonskoj Posavini. — II. Nacrt četrdeset pojedijnih slikā iz života naroda. — III. Pučki obiāaji: kod poroda i kršćenja, ženitbe, kumovanja, surti i progreba, koledovanja, svetkova- nja uskrna, ladovanja na Gjurgjevo, krosa na Ivanje, na dušni (mrtvi) dan, badnjak i božić.

Možebit će se u ovijh nacrtijh slikā iz života naroda naći toliko zanimivosti, koliko ma u kojem stranjskom spisu o pučkih obiāajih; jerbo obiāaji naše- ga naroda kano i narodne naše pjesme i pripovjedke mogu se u svakom obziru takmiti sa stranijmi, a svoje je ipak svakoj rodoljubivoj duši, svakom domorođcu i svakoj domorođki milijie nego tudje. Mi tudje, što samo valja, dostojno cijenimo i uvažamo, ali svoje uz to i prigrljujemo i iskreno ljubimo.

Pozivam najučtivije rodoljubivo občinstvo na predbrojenje do konca mjeseca studenoga o. g., da se uzmogne ustanoviti, u koliko od prilike iztiskana moglo bi se isto djelo izdati. Čim se javi toliko pred- brojnika, da bi se mogao tiskarski trošak barem u polak podmiriti, doći će djelo pod tisk. Ciena knjige od prilike 15—16 tiskanih araka u osmini bit će 1 for.

U Zagrebu 23. rujna 1880.

Mijat Stojanović.

S tem pozivom vabi gosp. Stojanović na naro- čilo knjige, katera bode zanimiva tudi nam Slovencem, in tedaj vredna, da tudi mi pripomoremo z majhno naročnino 1 gold., da pride na svitlo, "Novice"

Gospodarstvo.

Nova postava o ponarejanju vina. Česar smo vinogradarji dolgo zastoj prosili, to so nam sklenili letos državni poslanci, namreč postavo zoper ponarejanje vina. Postavo so cesar potrdili dne 21. junija 1880, ministerstvo jo pa proglasilo z izpelje- valnimi določbami vred dne 16. septembra 1880. Ker je za vinogradarje pa tudi za vinske trgovce in vino- pivce velike važnosti, zato objavimo postavo. Upamo namreč, da se bode zanaprej zvesto na prste gledalo onim goljufom, ki za pravo vino prodavajo tekočino, ki nikoli ni "na trsu prirastla", in katero Nemci ime- nujejo "Kunstwein", t. j. umetno narejeno ali "ume- teljno" vino.

Potreba je bila za to postavo prav velika; že takó so prišla vina avstrijska ob ves kredit po zuna- njih deželah. Predsednik gospodarskemu cen- tralnemu rensko pruskemu društvu je letos pruskemu ministerstvu poročal kar naravnost, da "v Avstriji in na Ogerskem je umetno ponare- janje vina v takem cvetju, da vino ponarejajo vinski trgovci sami; vsako čobodro prodajajo za čisto in pošteno." Zato pa Nemcija takó visoko colnino naklada na avstrijsko ogerska vina.

Postava, katero smo dobili, šteje 5 paragrafov in se glasi:

§. 1. Izdelovanje vinu podobnih pijač (umetelj- nega vina) pa tudi izdelovanje pijač iz grozdja s pri- meševanjem takšnih tvarin, ki ne služijo v to, da bi se vino zboljšalo ali trpežno naredilo, ampak v to, da bi se ga velika množina pridobila, sme se v slučajih, da se hoče pridobljena tekočina prodati ali točiti, vrši- ti le kot obrt, od kojega se ima obrtnina ali dohod- nina plačevati. Izvzeto je le izdelovanje tropinovca in vina, kojemu (v Primorskem) pravijo "vino piccolo" ali "vinetto", vendar le v tem slučajih, ako služi te- kočina le za domače potrebe, ne pa za prodajo. §. 2. Od takšnih pijač, ki so bile narejene, kakor je reče- no v §. 1. se mora užitnina plačevati ravno tako, ka- kor od pravega vina. §. 3. Skrobni cukar (Stärkezu- cker) rabiti pri izdelovanju tekočin, v §. 1. navedenih, je prepovedano. §. 4. Pijače narejene tako, kakor je v §. 1. razloženo, se ne smejo prodavati ali točiti pod imenom za vina navadnim. §. 5. Prestopki v §. 3. in §. 4. te postave zadržanih zaukazov, kolikor ne spa- dajo pod določbe kazenske postave, bodo kaznovani

od obrtniške gosposke v denarjih od 25—500 fl., če bi pa kaznovanci ne mogli plačati, z zaporom tako, da se za vsaki dan zaračuni 5 fl. Tudi imajo obrtniške gosposke grajano pijačo, če je še zdravju škodljiva, na stroške kaznovanceve uničiti. Ako kaznovanec ponovi prestop, zadene ga zraven kazni v denarjih ali z zaporom še zaseženje narejene pijače, v korist ubožni kasi one srenje, kjer je se prestop završil; tndi se ima razsodba objaviti v deželnem časniku in vrh tega še tudi tako, kakor je v dotičnem kraji navada, to pa na stroške kaznovanceve. §. 6. Izvrševanje te postave pripada ministru z notranjih zadev in onima za trgovstvo in poljedelstvo.

Breza tudi prorokuje. Letos že odpada brezovo listje na spodnjih vejah in mladikah: zato pravijo, da ne bomo imeli hudo zime. Ko bi se pa gojile breze že zdaj v vrhah, potem bi kazalo tako znanenje na hudo zimo. Zimo pa imamo že zdaj, bomo videli, koliko je verjeti prorokinji brezi.

V Ljubljani bile so to dni konec letne preskušnje v podkovski in živno zaravski šoli. Bilo je 5 Kranjcev, 5 Štajarcev, 1 Hrvat in 1 sam Primorec. Učenci so pokazali, da niso podkovani dobro samo v podkovstvu, ampak tudi v živinozdravstvu in mezenogledstvu.

Čas je še, da bi tudi z Goriškega poslali kakega fanta na to šolo: primerno in vredno se nam zdi, da priobčimo naznanilo novega šolskega leta te sole, ki so tako se glasi:

„Novo šolsko leto se začne 15. dne prihodnjega meseca novembra.“

Kdor želi v podkovsko šolo sprejet biti, se mora izkazati: 1) s spričalom, da se je pri kakem kovaču za kovaškega pomočnika (ksela) izučil in da je sposoben učiti se podkovstva bolnih ali sicer napačnih kopit, 2) z domovinskim listom, 3) s spričbo svojega fajmoštra, da je poštene obnaše, in 4) da zna vsaj brati slovensko.

Ta šola traja pol leta. Kdor konec leta preskušnjo dobro prestoji, more po postavi od leta 1873. patent podkovskega mojstra dobiti; drugače po postavi ne more nobeden postati kovašk mojster, ki ni po postavi predpisane preskušnje dobro prestal.

S podkovsko šolo pa je združena živinozdravska šola, katera celo leto traja. To šolo zamorejo ob enem obiskovati kovači, pa tudi drugi mladenči, kateri se želijo umne živinoreje in pa ozdravljanja bolne živine naučiti za svoje lastno gospodarstvo, ali da so živinozdravniški pomočniki in izkušeni mesogledi. Kdor hoče v to šolo sprejet biti, se mora izkazati: 1) z domovinskim listom, 2) spričalom svojega fajmoštra, da je poštene obnaše in vsaj 18 let star, in 3) da zna slovanski brati in pisati.

Nauk v obeh šolah je v domačem (slovenskem) jeziku in brez plačila; vsak učenec ima skrbeti le za to, da si za šolski čas oskrbi živje in stanovanje ter potrebne šolske bukve. Sl. deželni zbor kranjski je za učence iz Kranjskega dovolil 3 stipendije po 60 gl.

Ker je po slovenskih deželah še zmerom premalo popolno izučeni kovačev in celó malo živinozdravniških pomočnikov, ki bi v sili pomagali, ali pa službo povsod postavno vpeljanega mesogledstva opravljali, zato naj bi županstva svojo skrb obrnila na to, da na stroške občine pridejo za nauk sposobni mladenči v to šolo.

V Ljubljani, 3. oktobra 1880.

Karol baron Wurzbach, Dr. Jan. Bleiweis, predsednik c. kr. kmetijske vodja podkovske in družbe kranjske. živinozdravske šole.

Shod zaradi ljubljanske podkovske in živinozdravniške šole v Ljubljani je sklenil, da ostane šola, kakršna je, in da se pomnoži z enim pomočnim asistentom. Dr. Bleiweis je učil 30 let brezplačno in bo učil tudi dalje brezplačno; prihodnji vodja pa dobi remuneracijo. Ta shod naprosi vlado, naj se ustanovi v Ljubljani popolna šola za živinozdravnike z učnim slovenskim jezikom, ker je za vse južne kraje, z Dalmacijo in Bosno, gotovo treba posebne take, tembolj, ker je dozdej samo na Dunaji ena nemška.

Dunajska borza.

	5 novembra
Enotni drž. dolg v bankovcih	72 gl. 20 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73 „ 30 „
Zlata renta	87 „ 20 „
1860 drž. posojilo	131 „ 25 „
Akcije narodne banke	817 „ — „
Kreditne akcije	279 „ 25 „
London	117 „ 75 „
Srebro	— „ — „
Napol.	9 „ 35 „
C. kr. cekini	5 „ 60 „
Državne marke	57 „ 85 „

Skoro zastonj!

Veliko zalogo na nič prišle velike tovarne za britanija-srebro, prodaja oskrbnistvo skupnega blaga zaradi dolžnega poplačevanja in zaradi popolnega trebljenja prostorov

za 75 od sto pod cenitvijo, tedaj skoro zastonj. Za gl. 6.70, tedaj komaj polovice tega, kar je delo stalo, dobiva se izvrstno sledeče ponizje iz britanija-srebra, ki je stalo prej 30 gl., in smo porok za 25 let, da ostane vsak komad zmerom bel.

6 namiznih nožev z izvrstno jekleno ostrino, — 6 vilic, iz pravega angloš. britanija-srebra, — 6 teških žlic za jedi iz britanija-srebra, — 6 jako finih žlic za kavo iz britanija-srebra, — 1 težki zajemalec za juho iz britanija-srebra, — 1 težki zajemalec za mleko iz britanija-srebra, — 6 podstavkov fino cizilovanih, — 6 podnožnikov iz prav dobrega britanija-srebra, — 3 lepi težki kozarčki za jaca, — 3 krasni prav fini sladkorniki, — 1 izvrstni solnjak ali poprnjak, — 1 čajni cedilnik, prav fine sorte, — 2 krasna sobanska namizna svečnika, — 2 prav fina alabastrasta nastavka za svečnike. 50 komad.

Vseh tukaj navedenih prekrasnih 50 komad

stane skupno gl. 6.70

Naročbo izvršujeta po povzetju ali proti pošiljlatvi denara, dokler je kaj blaga v zalogi, gospoda

Blau & Kann,

General-Depot der Britannia-Silber-Fabrik:

Wien I., Elisabethstrasse 6.

Na stotine zahvalnih in pripoznalnih pisem je na javni pregled v našem bureau.

Pri naročbah zadostuje napis:

BLAU & KANN. WIEN.

Anton mgf. Obizzi,

uradno pooblaščen zemljerec

naznanja, da je preložil svojo pisarno v ulico „Via Morelli“ (Za mesnicami) v svojo lastno hišo št. 22.

Dr Ferd. Rojic.

zdravnik za znotranje bolezni, porodnice in deloma za oči, do zdaj v Zaloščih pri Dornberga, preselil se je v Gorico v ulico Vetturini h. št. 7 tikoma gostilne „pri zlatem angelu,“ Angelo d' oro.

Na podlogi razsodbe v. c. k. dež. zdravniškega sveta od v. c. k. namestništva dovoljene

Marijacejske kaplje za želodec

izvrsten pripomoček zoper vse želodečne bolezni

posebno pa se sponaša pri netečnosti, želodečni slabosti, slabodišnem dihu, kedar človeka napenja, mu kislo podaja, kedar ga grize ali vjeda, pri želodečnem kataru, zgagi ali rezalcu, če se nareja pesek ali kaša, pri preobilnosti sline, zlatenci, pri studu in metanji, glavobolu, prihajajočem od želodca, želodečnem krču, pri zaprtem životu, prenasitenosti bodi z jedmi ali pijačami, pri glitah, vrančnih, jeternih ali hemoroidalnih bolestitih.

Vsaka steklenica stane s podukom o rabi 35 kr.

Glavna zaloga za Gorico pri gospodu lekarničarju A. pl. Gironcoli v Gorici, blizo „treh kron“.

Centralna zaloga za razpošiljanje: Apotheke zum heiligen Schutzengel des Carl Brady, Kremser, Maehren.

Oznanilo in vljudna prošnja.

Višje izšolan in omikan, vrhu tega tudi v opravilstvu popolnem izurjen, zdrav in čvrst 40 letnik, ki je deloval med drugim osem let tudi kot občinski tajnik, želi stopiti pri kakem g. odvetniku ali notarji kot urednijsk vodja, pa tudi drugje kot translator v službo. Dostavši tudi izpit v nekaterih finančnih strokakh in seznanivši se v teku mnogih let z državnim in deželnim zakonstvom, dostavlja, da je razen v starejih in drugih romanskih jezikih, znanstveno in opravilstveno popolnem izurjen v slovenskem, nemškem, in italijanskem jeziku v besedi in pismu, kakor tudi, da ima popolno znanje furlanskega podnarečja.

Več se izve pri slavnem uredništvu velec. „Soče“, ki postreže iz vljudnosti, za kar je toplotno naproseno bilo.

Nepremakljiva zvestoba in neumorna delalnost je in bode prosilcu sveto geslo. —

Tisoč in ena noč.

Pravljice in jutrovih dežel.

Bolj kratekčasnih in mikavnih povesti ni kmalo, kakor Tisoč in ena noč; dokaz temu, da so jih užo skoro vsi narodji v svojo literaturo sprejeli.

Vsak mesec izhajata dva snopiča v ličnem zavitku po 64 strani in eno podobno. Vse knjige bodo obsegale kakih 40 snopičev.

Cena snopiču 20 kr., po pošti 22 kr.

Abonuje se pri založniku J. Kraječu v Novomestu, pa tudi po vseh bukvarnah. — Dobivajo se tudi

Spisi KRISTOF ŠMIDA.

Dozljaj izšla 2 zvezka. Cena zvezku, posebno lično vez. 70, trdo 40, mehko 30 kr.

Slavno občinstvo opozarjam na mojo veliko zalogo vsakovrstnih reči za zimo.

Dobivajo se pri meni rokovice, zapestniki, nogovice, jope, čevlji, zaprte suknene čevlje, kratke botice podstavljene s kožo in obutvo vsake velikosti, zaboji in popotne torbe, žvepljenke brez smradu in voščeni klinčki itd. potem dobro preskrbljena zaloga drobnine in galanterijske robe, spodnje sorte do najfinih vrst in takó po ceni, kakor nikoder drugod.

Jožef Culot,
v Raštelu in na Travniku.

Pianistinja (koncertistinja), ki je izvršila vse tečaje na dunajskem konservatoriji z odličnostjo in prvimi darili, in ki je na Dunaji vspešno podučevala, ponuja in priporoča se zlasti bolj izurjenim gospem in gospodičinam za glasovir in za teoretične nauke v harmoniji.

Oglasi se sprejemajo v naši tiskarni pod naslovom: X + Y.

Epilepsija.

Božjast, krče, tudi v prav hudih primerih, ozdravljam jaz v najkrajšem času po samo meni lastni in vedno vspešni metodi tudi pismeno. Specijalni zdravnik dr. Helmsen v Berlinu N. W. Louisen-Strasse 32. Na stotine že ozdravil.